

Briselē, 2018. gada 24. aprīlī
(OR. en)

8015/18

**Starpiestāžu lieta:
2018/0007 (NLE)**

**EDUC 128
JEUN 41
SOC 199
CULT 41
SPORT 21**

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Iepriekš. dok. Nr.:	7314/18 EDUC 109 JEUN 33 SOC 156 CULT 30 SPORT 14
K-jas dok. Nr.:	5462/18 EDUC 13 JEUN 3 SOC 21 CULT 4 SPORT 2
Temats:	Priekšlikums – Padomes ieteikums par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un mācīšanas Eiropas dimensijas veicināšanu – <i>pieņemšana</i>

Izglītības komiteja ir izskatījusi minēto Padomes ieteikuma priekšlikumu ar nolūku to pieņemt Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomē 2018. gada 22. un 23. maijā. Visas delegācijas tagad piekrīt tekstam.

Tāpēc Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta nosūtīt to pieņemšanai Padomē un pēc tam publicēšanai *Oficiālajā Vēstnesī*.

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par kopīgu vērtību, iekļaujošas izglītības un mācīšanas Eiropas dimensijas veicināšanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 165. un 166. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Savienība ir dibināta, pamatojoties uz kopīgām vērtībām un vispārējiem principiem, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības, kā tas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 3. pantu Savienības mērķis ir atbalstīt un sekmēt savas vērtības.
- (2) Eiropas Savienība, šo vērtību iedvesmota, ir veiksmīgi apvienojusi valstis, kopienas un cilvēkus unikālā politiskajā projektā, nodrošinot ilgāko miera periodu Eiropā, kas savukārt ir veicinājis sociālo stabilitāti un ekonomisko labklājību. Tas, ka dalībvalstis ir pieņēmušas Līgumā noteiktās vērtības, rada kopēju pamatu, kas veido īpašo Eiropas dzīvesveida un identitātes iezīmi un nodrošina Eiropas Savienības vietu pasaules mērogā.

- (3) Eiropas Savienība un tās dalībvalstis saskaras ar dažādām problēmām, tostarp populismu, ksenofobiju, sabiedrību šķeļošu nacionālismu, diskrimināciju, viltus ziņu un maldinošas informācijas izplatīšanos, kā arī radikalizāciju, kas izraisa vardarbīgu ekstrēmismu. Šie apstākļi varētu radīt ievērojamu apdraudējumu mūsu demokrātiju pamatiem, vājināt uzticēšanos tiesiskumam un demokrātiskām iestādēm, kā arī ietekmēt kopēju piederības izjūtu Eiropas sabiedrībās un to starpā.
- (4) Nepietiekama informētība par Eiropas Savienības rašanos, tās izveides iemesliem un pamatdarbību veicina maldinošas informācijas izplatību un neļauj veidot informētus viedokļus par tās darbībām. Zināšanas par Savienības un tās dalībvalstu daudzveidību veicina savstarpēju cieņu, izpratni un sadarbību dalībvalstīs un to starpā.
- (5) Izglītībai visos tās veidos un līmeņos un jau no agrīna vecuma ir būtiska nozīme kopīgo vērtību veicināšanā. Tā palīdz nodrošināt sociālo iekļaušanu, sniedzot katram bērnam taisnīgas un vienlīdzīgas iespējas gūt panākumus. Tā rada iespējas kļūt par aktīviem un kritiski domājošiem pilsoņiem un palielina izpratni par Eiropas identitāti.
- (6) Vadītāju programmas sanāksmē, kas 2017. gada novembrī notika Gēteborgā, Eiropas vadošās personas apsprieda izglītības un kultūras nozīmi Eiropas nākotnē. Sniedzot informāciju šīm debatēm, Komisija izklāstīja savu redzējumu par Eiropas izglītības telpu un ierosināja vairākas iniciatīvas savā Paziņojumā "Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru" ¹, kurā minēts, ka "*Eiropas identitātes stiprināšana joprojām ir svarīga, un izglītība un kultūra to vislabāk veicina*".
- (7) Pēc vadītāju sanāksmes Gēteborgā Eiropadome 2017. gada 14. decembra secinājumos uzsvēra, ka izglītība un kultūra ir ļoti svarīgas, lai veidotu iekļaujošas un saliedētas sabiedrības un lai uzturētu mūsu konkurētspēju. ²

¹ COM(2017) 673 final.

² EUCO 19/1/17 REV 1.

- (8) Viens no sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020) ³ mērķiem, proti, taisnīguma, sociālās kohēzijas un aktīva pilsoniskuma veicināšana, ir noteikts, pamatojoties uz to, ka izglītībai būtu jāveicina starpkultūru kompetences, demokrātiskas vērtības un pamattiesību ievērošana, jānovērš un jāapkaro jebkāda veida diskriminācija un rasisms, kā arī jāsniedz bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem prasmes pozitīvai mijiedarbībai ar dažādas izcelsmes līdzbiedriem.
- (9) Parīzes deklarācijā, ko 2015. gada 17. martā pieņēma Eiropas izglītības ministri, norādīta dalībvalstu apņemšanās veicināt kopīgas vērtības, sekmēt kritisko domāšanu un medijpratību, iekļaujošu izglītību un starpkultūru dialogu. Atbildes, kas iegūtas ES mēroga sabiedriskajā apspriešanā ⁴, skaidri liecina, ka būtu jāveicina iekļaujoša izglītība. Tikai 16 % respondentu uzskata, ka izglītībā šis mērķis jau ir sasniegts; 95 % pauž viedokli, ka izglītībai būtu jāpalīdz jauniešiem izprast kopīgo vērtību nozīmīgumu un ka Savienībai būtu jāpalīdz dalībvalstīm šo uzdevumu izpildīt (98 %).
- (10) *Eurydice* 2017. gada aptauja par pilsonisko izglītību Eiropas skolās liecina, ka pilsoniskā izglītība pašlaik ir uzmanības centrā vairākās Eiropas valstīs. Taču gandrīz pusei valstu joprojām nav nekādas politikas pilsoniskās izglītības iekļaušanai skolotāju sākotnējā sagatavošanā. Tāpēc skolotāji būtu jāatbalsta un jāiedrošina ar pasākumiem atklātas mācību kultūras un vides veidošanai un darbam ar daudzveidīgām mācību grupām, lai mācītu pilsoniskās kompetences, informētu par Eiropas kopējo mantojumu, popularizētu kopīgas vērtības un būtu par piemēru izglītojamajiem.

³ Padomes un Komisijas 2015. gada kopīgais ziņojums par stratēģiskas sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (ET 2020) īstenošanu – Jaunas prioritātes Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā (OV C 417, 15.12.2015.).

⁴ SWD(2018)13 final.

- (11) Radikalizācija, kas izraisa vardarbīgu ekstrēmismu, joprojām ir aktuāla problēma vairākās dalībvalstīs. Kopīgu vērtību veicināšana kā sociālās kohēzijas un integrācijas virzītājspēks, tostarp izglītības politikā, ir svarīga daļa no risinājuma. Lai atbalstītu dalībvalstu centienus, Eiropas Komisija 2017. gada jūlijā izveidoja augsta līmeņa darba grupu radikalizācijas jautājumos ⁵, kuras uzdevums ir noteikt atbalsta pasākumus, tostarp izglītības jomā.
- (12) Pēdējie Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas aptaujas rezultāti un 2017. gada izglītības un mācību pārraudzības pārskats uzsver saikni starp izglītības nevienlīdzību un skolēnu sociālekonomiskajiem apstākļiem. Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas dati liecina, ka skolēniem no nabadzīgākām mājāsaimniecībām ir trīsreiz lielāks risks gūt sliktākus rezultātus nekā viņu turīgākajiem līdzbiedriem un ka migrantu izcelsmes skolēniem ir divreiz lielāks risks gūt vājākus panākumus nekā citiem skolēniem. Lai novērstu jauniešu atstumšanu, ir būtiski svarīgi nodrošināt iekļaujošas un taisnīgas izglītības sistēmas, kas sekmē saliedētas sabiedrības, rada pamatus aktīvam pilsoniskumam un uzlabo nodarbināmību.
- (13) 2016. gada starptautiskais pētījums par pilsonisko un pilsonības izglītību, ko veica Starptautiskā izglītības sasniegumu novērtēšanas apvienība, rāda, ka valstu un Eiropas identitātes var labvēlīgi pastāvēt līdzās un nav savstarpēji pretrunīgas. Pētījums tāpat parāda, ka audzēkņiem ar augstāku pilsonisko zināšanu līmeni ir arī tendence paust iecietīgāku attieksmi.

⁵ Komisijas 2017. gada 27. jūlija Lēmums, ar ko izveido Augsta līmeņa ekspertu grupu radikalizācijas jautājumos. (OV C252/3, 3.8.2017.).

- (14) Eirobarometra aptaujas uzrāda ievērojami zemu zināšanu līmeni par Eiropas Savienību. Saskaņā ar 2014. gada viedokļu aptauju 44 % cilvēku uzskata, ka viņu izpratne par to, kā darbojas Savienība, ir ierobežota, savukārt 2011. gada aptauja liecina, ka relatīvs vairākums uzskata, ka viņi nav labi informēti par Eiropas Savienību. Tā pati aptauja arī atklāja, ka trešā daļa cilvēku precīzi nezina, cik dalībvalstu ir Eiropas Savienībā. 2017. gada Eirobarometra aptauja uzrāda, ka 89 % no Eiropas jauniešiem piekrīt, ka valstu valdībām būtu jānostiprina skolu izglītība par viņu kā Savienības pilsoņu tiesībām un pienākumiem. Visbeidzot, pēdējā Eirobarometra aptauja uzsver, ka 35 % respondentu uzskata salīdzināmus izglītības standartus par visnoderīgākajiem Eiropas nākotnei.
- (15) Šajā kontekstā ir būtiski svarīgi, lai dalībvalstis pastiprinātu savus centienus turpināt īstenot visus 2015. gada Parīzes deklarācijas mērķus. Ir jo īpaši svarīgi arī turpmāk veicināt kopīgas vērtības kā kohēzijas un iekļaušanas virzītājspēkus, atbalstīt līdzdalīgas mācību vides īstenošanu visos izglītības līmeņos, uzlabot skolotāju profesionālās kompetences pilnveidi pilsoniskuma un daudzveidības jautājumos un sekmēt visu izglītojamo medijpratības un kritiskās domāšanas prasmes.
- (16) Patiesi vienlīdzīgas piekļuves nodrošināšana kvalitatīvai iekļaujošai izglītībai visiem izglītojamajiem, tostarp personām ar migrantu izcelsmi, personām no nelabvēlīgiem sociālekonomiskajiem apstākļiem, personām ar īpašām vajadzībām un personām ar invaliditāti – saskaņā ar Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām –, ir būtiski nepieciešama, lai radītu saliedētākas sabiedrības. Šajos centienos dalībvalstis varētu izmantot jau esošos ES instrumentus, jo īpaši programmas "Erasmus+", Eiropas strukturālos un investīciju fondus, "Radošā Eiropa", "Eiropa pilsoņiem", programmu "Tiesības, vienlīdzība un pilsoniskums", Eiropas Solidaritātes korpusu un "Apvārsnis 2020", kā arī Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūras palīdzību un īpašās zināšanas.

- (17) Programma "Erasmus+" apliecina, ka mobilitāte un pārrobežu kontakti ir efektīvs veids, kā pieredzēt Eiropas identitāti. Ir būtiski svarīgi, lai visas izglītojamo kategorijas visā Eiropā gūtu vienlīdzīgu labumu no iespējām, ko sniedz šī programma, jo īpaši skolu apmaiņas starp dalībvalstīm. Virtuālā mobilitāte, jo īpaši e-mērķsadarbības (*e-Twinning*) tīklā, ir izcils instruments tiešai saziņai starp skolēniem un turpmākajos gados būtu jāizmanto plašākā mērogā, arī apvienojumā ar fizisku mobilitāti.
- (18) Eiropas dimensijas ieviešanai mācīšanās vajadzētu būt vērstai uz to, lai palīdzētu izglītojamajiem pieredzēt Eiropas identitāti visā tās daudzveidībā un stiprināt pozitīvu un iekļaujošu Eiropas piederības izjūtu papildus savām vietējām, reģionālajām un nacionālajām identitātēm un tradīcijām. Turklāt ir svarīgi sekmēt labāku izpratni par Savienību un tās dalībvalstīm.
- (19) Šajā ieteikumā pilnībā ir ievēroti subsidiaritātes un proporcionalitātes principi. Ieteikuma saturs neskar esošās valstu iniciatīvas attiecīgajās jomās, jo īpaši valsts pilsoniskajā izglītībā,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU

Dalībvalstīm vajadzētu:

Kopīgu vērtību veicināšana

1. palielināt Līguma par Eiropas Savienību 2. pantā minēto kopīgo vērtību mācīšanu jau no agrīna vecuma un visos izglītības un mācību līmeņos un veidos visa mūža garumā, lai stiprinātu sociālo kohēziju un pozitīvu un iekļaujošu kopīgu piederības izjūtu vietējā, reģionālā, valsts un Savienības līmenī;

2. turpināt īstenot Parīzes deklarācijā noteiktās saistības, jo īpaši:
 - a) veicinot aktīva pilsoniskuma un ētikas izglītību, kā arī atvērtas mācību telpas apstākļus, lai veicinātu iecietīgu un demokrātisku attieksmi un sociālās, pilsoniskuma un starpkultūru kompetences;
 - b) uzlabojot kritisko domāšanu un medijpratību, jo īpaši interneta un sociālo plašsaziņas līdzekļu izmantošanā, lai vairotu informētību par riskiem saistībā ar informācijas avotu uzticamību un sekmētu pamatotu spriedumu izdarīšanu;
 - c) izmantojot pastāvošas vai vajadzības gadījumā veidojot jaunas struktūras, kas veicina skolotāju, vecāku, skolēnu un plašākas kopienas aktīvu līdzdalību skolās; un
 - d) atbalstot iespējas jauniešu demokrātiskai līdzdalībai un aktīvai, kritiski domājošai un atbildīgai iesaistei kopienā;
3. efektīvi izmantot esošos instrumentus pilsoniskās izglītības veicināšanai, piemēram, Eiropas Padomes Kompetenču ietvarstruktūru demokrātiskai kultūrai;

Iekļaujošas izglītības nodrošināšana

4. veicināt iekļaujošu izglītību visiem izglītojamajiem, jo īpaši:
 - a) iekļaujot visus izglītojamos kvalitatīvā izglītībā no agrīnas bērnības un visa mūža garumā;
 - b) nodrošinot visiem izglītojamajiem nepieciešamo atbalstu saskaņā ar viņu konkrētajām vajadzībām, tostarp personām no nelabvēlīgiem sociālekonomiskajiem apstākļiem, ar migrantu izcelsmi, īpašām vajadzībām, kā arī talantīgākajiem audzēkņiem;
 - c) atvieglojot pāreju starp dažādiem izglītības virzieniem un līmeņiem un ļaujot nodrošināt pienācīgu atbalstu izglītības un karjeras izvēlei;
5. brīvprātīgā kārtā efektīvi izmantot Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūru, lai īstenotu un pārraudzītu veiksmīgas iekļaujošas pieejas savās izglītības sistēmās;

Mācīšanas Eiropas dimensijas veicināšana

6. veicināt Eiropas dimensiju mācīšanā, sekmējot:
- a) izpratni par Eiropas kontekstu un kopīgo mantojumu un vērtībām, kā arī informētību par Savienības un tās dalībvalstu sociālo, kultūras un vēsturisko vienotību un daudzveidību;
 - b) izpratni par Savienības rašanos, vērtībām un darbību;
 - c) skolēnu un skolotāju līdzdalību e-mērķsadarbības (*e-Twinning*) tīklā, pārrobežu mobilitātē un starptautiskos projektos, jo īpaši skolām;
 - d) vietēju interešu projektus, kuru mērķis ir palielināt informētību un uzlabot izpratni par Eiropas Savienību mācīšanās vidē, konkrēti tiešā kontaktā ar jauniešiem, piemēram, mācīšanās vidē brīvprātīgā kārtā reizi gadā atzīmējot Eiropas Savienības dienu;

Atbalsts izglītības darbiniekiem un mācīšanai

7. ļaut izglītības darbiniekiem veicināt kopīgas vērtības un nodrošināt iekļaujošu izglītību:
- a) ar pasākumiem izglītības darbinieku iedrošināšanai, palīdzot viņiem nodot kopīgas vērtības un veicināt aktīvu pilsoniskumu, vienlaikus radot piederības izjūtu un reaģējot uz izglītojamo dažādajām vajadzībām un
 - b) veicinot formālo izglītību un tālākizglītību, apmaiņas, mācīšanos no līdzbiedriem un līdzbiedru konsultēšanas pasākumus, kā arī ievirzi un mentorēšanu izglītības darbiniekiem;

Īstenošanas pasākumi

8. pārskatīt un vajadzības gadījumā uzlabot esošo politiku un praksi izglītības, mācību un neformālās mācīšanās jomā, lai reaģētu uz šiem ieteikumiem;
9. konstatēt vajadzības un uzlabot sabiedrības iesaisti, izmantojot esošos datus vai, ja nepieciešams, vācot jaunus datus, lai uzlabotu uz gūtajām atziņām balstītu politikas veidošanu izglītības un mācību sociālajos un pilsoniskajos aspektos;
10. turpināt sadarboties ES stratēģiskās sadarbības sistēmās izglītības un mācību, jaunatnes, sporta un kultūras jomā, izmantojot mācīšanos no līdzbiedriem, konsultēšanos ar līdzbiedriem un labas prakses apmaiņu, lai veicinātu kopīgas vērtības;
11. efektīvi izmantot ES finansēšanas instrumentus, jo īpaši programmas "Erasmus+", "Radošā Eiropa", "Eiropa pilsoņiem", programmu "Tiesības, vienlīdzība un pilsoniskums" un "Apvārsnis 2020", un Eiropas strukturālos un investīciju fondus, lai īstenotu šos ieteikumus;

ATZINĪGI VĒRTĒ KOMISIJAS NODOMU:

12. atbalstīt dalībvalstis šā ieteikuma noteikumu īstenošanā, izmantojot pieejamos rīkus un finansēšanas instrumentus, piemēram, programmu "Erasmus+", jo īpaši ar mācību mobilitāti visos izglītības līmeņos, ar akcentu uz skolām, starptautiskiem projektiem, e-mērķsadarbības (*e-Twinning*) tīklu, kā arī *Jean Monnet* pasākumiem;
13. atbalstīt valstu un reģionālās politikas reformas un prakses uzlabojumus, izmantojot ET2020 sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un mācību jomā un jebkādu turpmāku sistēmu pēc tās;
14. vajadzības gadījumā izstrādāt un regulāri pārskatīt praktiskos atsauces rīkus un vadlīnijas politikas veidotājiem un īstenotājiem un atbalstīt pētniecības un ieinteresēto personu iesaistīšanos, lai apmierinātu vajadzības pēc zināšanām;

15. izvērtēt un novērtēt rīcību, kas veikta, reaģējot uz šo ieteikumu, jo īpaši izmantojot ET2020 sistēmu, tostarp izglītības un mācību pārraudzības pārskatu.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
